

‘Bloedbroeders Leon en Lei’

Museum Land van Valkenburg brengt een expositie over Leon Mommers.

Geen verzamelaar had vermoedelijk zoveel werk van Amsterdamse Limburgers in zijn bezit als deze in 2015 overleden collectionneur.

VALKENBURG
DOOR CASPAR CILLEKENS

Kunst hoort niet in een donkere opslag thuis, maar onder de mensen, zo vond Leon Mommers. Hij had zijn kunstcollectie ook slechts in bruikleen. Met de expositie over zijn leven en collectie in Museum Land van Valkenburg komt de kunst van de Maastrichtse collectionneur weer onder de mensen.

Leon Mommers (1937-2015) zou dubbel zo blij zijn, zo vermoedt vriend en gastconservator Tom Beckers (58), nu een groot deel van zijn collectie schilderijen en grafiek onderdak heeft gekregen bij familieleden, vrienden en instellingen. De kunstwerken krijgen nu in elk geval de zorg die zij in een depot misschien wel zouden ontberen.

Het is de eerste keer dat fiscalist Tom Beckers als gastconservator optreedt. Met passie leidt hij rond in het museum. Hij wijst op de rode ‘vuist’ in een groot doek van de maatschappelijk geëngageerde schilder Ger Lataster (1920-2012), het speelse kleurenpalet van Pieter Defesche (1921-1998), de lyriek in het werk van Pierre van Soest (1930-2001), het impulsieve element in het werk van Lei Molin (1927-1990) en op het lyrisch-abstracte van Jef Diederens (1920-2008).

Vriendschap

Met een werk van Lataster begon de vriendschap tussen Leon Mommers en Tom Beckers. Hij was, zo zegt Beckers, met zijn vrouw vanuit de Zwitserse stad St. Gallen, waar hij werkte voor de optische onderneming Leica, naar Maastricht verhuisd. Lopend in de nieuwbouwwijk waar ze waren gaan wonen zagen ze in een andere woning een groot doek aan de muur hangen. ‘Mooie Lataster’, zei Beckers, zelf verzamelaar van werk van onder meer Armando en Lucassen, tegen de bewoner Mommers.

Enige tijd nadien kwamen Leon Mommers en Tom Beckers met hun beider echtgenotes elkaar tegen op Art Basel, een belangrijke beurs voor eigentijdse kunst. Er ontstond gaandeweg een vriendschap tussen hen. Tom Beckers leerde Leon Mommers en zijn collectie van tientallen doeken en vele stukken grafiek goed kennen.

De kern van de collectie van Leon Mommers omvatte werk van Amsterdamse Limburgers, de verzamelaar voor een groep Limburgse beeldend kunstenaars die na de oorlog het in hun ogen bekrompen

‘De schilder en zijn muze’ van Defesche (boven) en ‘Les Bêtes IV’ van Molin FOTO MUSEUM LAND VAN VALKENBURG

Limburg ontvluchtte om in en rond Amsterdam hun artistieke vleugels uit te slaan. Wat Leon aantrok in die groep individuen was hun dwarsheid. Hij voelde zich verwant met de rebellen. Want zelf had Leon ook mot gehad met pastoor Leo Linsen, de directeur van de katholieke HBS in Maastricht. Waarom, zo had de jonge agnost Linssen gevraagd, moeten mensen lijden terwijl er links en rechts sierlijke kerken worden opgetrokken. Uit balorigheid

meldde Leon zich aan bij de Ondergrondse Vak School van de mijnen. Hij werd metaalbewerker, naderhand via avondstudie docent in Rotterdam en Tilburg.

Het moet eind jaren zestig zijn geweest toen hij in de voorloper van deze krant een artikel over de Amsterdamse Limburgers las. Spoor-slags reisde hij vanuit Rotterdam af naar Overveen, naar het atelier van Lei Molin. Daar kocht hij voor 700 gulden zijn eerste werk. Een paar

weken later trok hij opnieuw de beurs, dit keer voor een werk van Lataster. ‘Ik rookte niet en dronk matig’, zo verklaarde Mommers vijf jaar geleden in deze krant zijn financiële draagkracht.

Met alle Amsterdamse Limburgers bouwde hij niet alleen een zakelijke band op toen hij, na een reorganisatie bij de Academie Mens en Arbeid in Tilburg, zich eerst in het Brabantse Middelbeers en vervolgens in Maastricht vestigde als kunstbe-

Portret van Leon Mommers door Peter Geerts. FOTO MUSEUM LAND VAN VALKENBURG

Wat Leon aantrok in die groep individuen was hun dwarsheid. Hij voelde zich verwant met de rebellen.

middelaar. Mijn kunstbedrijfje, zo noemde hij bescheiden als hij was zijn toko.

Leon raakte bevriend met tal van beeldend kunstenaars, de Amsterdamse Limburgers voorop. Maar met geen van hen, zo vertelt Tom Beckers, was hij zo goed bevriend als met Lei Molin. De uit Valkenburg afkomstige kunstenaar had zich in de jaren zestig losgemaakt uit de artistieke beknelling van Charles Eyck, wiens lyrisch-nostalgisch figuratief werk in het (katholieke) Limburg gold als de norm voor eigentijdse kunst.

Scheiding

Samen maakten ze (kunst)reizen, vooral toen ze beiden na een scheiding in de shit zaten. Toen Molin ernstig ziek werd toog Mommers tweemaal per week vanuit Maastricht naar Amsterdam om zijn goede vriend te verzorgen en bij te staan. ‘Leon en Lei waren bloedbroeders’, zegt Beckers.

Een schilderij moest in de ogen van Leon Mommers inzicht opleveren in de *condition humaine*. Schilders als Lataster en Molin konden dat vaak veel beter dan schrijvers, zo vond hij.

Met Lataster en diens vrouw Hermine bezocht Mommers eens een Picasso-tentoonstelling in Parijs. Lataster was zo onder de indruk van het werk van deze geweldenaar dat hij niet meer wilde schilderen. ‘Nee Ger’, zei Mommers, ‘ook voor jou is er plaats’.

Toen Lataster, getekend door fysiek gebrek, al lang niet meer de doeken maakte waarmee hij faam had verworven, bleef Mommers werk van hem kopen. Hij kon het niet maken, zo vertelt Beckers, om na een bezoek met lege handen te vertrekken. Het was zijn manier om de kunstenaar te ‘eren’.

Verzameling en leven van Leon Mommers (1937-2015). Museum Land van Valkenburg, nog t/m 8 oktober. Zie www.museum-landvanvalkenburg.nl